

Esitt. lto 229/11.6.1990

ARKEOLOGINEN INVENTOINTI POHJAN KUNNASSA
ÄMINNEN KARTANON ALUEELLA v. 1989

Hannu Poutiainen

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	1
MAASTOINVENTOINTI JA MUINAISJÄÄNNÖSTEN DOKUMENTOINTI	1
A) Pohja Åminne Stormossen	2
B) Pohja Åminne Björkkärret	3
C) Pohja Åminne Estböleberget	4
YHTEENVETO	5
KARTTALIITTEET	

LIITE KUVASTAVA RAPORTTI 1989 (3 sivua)

JOHDANTO

Pohjan kunnassa tunnetaan mm. Sjösångin ja Åminnen kylistä useita esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, erityisesti kivi-röykkiöitä, joista ainakin osa on rautakautisia. Yksi tällainen tunnetaan myös tämän inventoinnin kohteena olleella alueella. Koska oli mahdollista, että muinaisjäännöksiä olisi alueella useampiakin, alueen arkeologista inventointi pidettiin aiheellisena ennen Oy Nordcenter Development Ab:n suunnitteleman golfkentän laajennustöiden aloittamista.

Inventointiin oli varattu (maasto- ja jälkityöt) n. 12 000 mk. Rahoituksesta ja inventoijan majoituksesta vastasi Oy Nordcenter Development Ab.

MAASTOINVENTOINTI JA MUINAISJÄÄNNÖSTEN DOKUMENTOINTI

Maastoinventointi ajoittui loppusyksyyn, lokakuun puoliväliin, jolloin sekä kasvillisuus- että sääolosuhteet sattuivat olemaan kenttätööhön varsin kelvolliset. Inventoidulla alueella oli tosin paikoitellen erittäin tiheää istutusmetsää, sekä nuorta kuusikkoa että männikköä, mikä hankaloitti havaintojen tekoa, ja jopa etenemistä. Lisäksi alueella oli suoritettu metsänhakkuita, joiden seurauksena oli toisaalta hakkuutähteitä ja toisaalta korkeana rehottavia heinäkasveja, minkä vuoksi olosuhteet inventointiin eivät olleet mitenkään optimaaliset juuri näillä po. kohdilla. Hyvän käsityksen matalien hautaröykkiöiden havaittavuudesta tällaisessa maastossa saa siitä, että jopa aikaisemmin tunnetun Stig Nordmanin löytämän röykkiön löytyminen oli kiven takana, vaikka sen sijainti olikin suurinpiirtein tiedossa; sen paikantamiseksi jouduin tekemään alueella kaistainventoinnin so. kulkemaan järjestelmällisesti pohjois-etelä-suunnassa pitkin viiden metrin etäisyydelle toisistaan arvioimiani "kaistoja".

Tein alueelle silmämääräisiä havaintoja sekä kaivoin koekuoppia sopiviksi katsomiini kohtiin. Havaitut kohteet merkitsin peruskartalle käyttäen apuna suuntimakompassia ja kiinnekohtina rakennuksia, teitä, kalliopaljastumia, pellonkulmia jne.

A) POHJA ÅMINNE STORMOSSEN

pk 2014 05 Pohja

x 6663 06

y 2475 72

z 35 - 37.5

KUNTA: Pohja

KYLÄ: Åminne

TILA: Nordcenter Development

NIMI: Esihistoriallinen kiviröykkiö, lk II

MAANOMISTAJA V. 1989: Oy Åminnegård Ab

KOHTEN KUVAUS: Kohde sijaitsee Pohjan kirkosta noin 2.8 km kaakkoon ja Sjöängistä Åminnen kartanoon johtavasta kylätiestä 20 m länteen. Jotakuinkin röykkiön yläpuolelta kulkee voimajohtolinja itäkaakko - länsiluode -suunnassa; länteen, Pohjanlahteen on paikalta matkaa noin 1.2 km. Kohde on varsin keskellä melko laajaa kallioista ja korkokuvaltaan hyvin epätasaista ja polveilevaa metsäaluetta. Maaperä alueella on pääosin erittäin kivistä ja lohkareista moreenia. Röykkiö sijaitsee pienen kalliopaljastuman eteläpuolella loivahkosti etelään viettävän rinteen yläosassa.

Röykkiö on halkaisijaltaan noin 3x4 m ja alle 0.5 m korkea. Se on kasattu nyrkin ja päännkokoisista kivistä, joita peittää ohut turvekerros. Tyypiltään se muistuttaa niitä hautaröykkiöitä sekä funktioltaan arvoituksellisia kivilatomuksia, joita tunnetaan useita kymmeniä Pohjan Sjöängin ja Åminnen kylästä; näistä ainakin osa ajoittuu vanhemmalle rautakaudelle.

Po. kiviröykkiö merkittiin maastoon rajaamalla se kirkasvärisellä teippinauhalla, joka kiinnitettiin maahan lyötyihin metrin korkuisiin puupaaluihin, jotka sijoitettiin noin viiden metrin päähän latomuksen reunoista. Työ suoritettiin yhdessä Oy Nordcenter Development Ab:n kiinteistöhoitajan Rainer Westerlundin kanssa.

HUOMAUTUKSIA: Kohteen on löytänyt paikallinen harrastaja-arkeologi Stig Nordman.

B) POHJA ÅMINNE BJÖRKKÄRRET

pk 2014 05 POHJA

x 6663 40

y 4274 84

z 40

KUNTA: Pohja

KYLÄ: Åminne

TILA: Nordcenter Development

NIMI: Björkkärret

KOHDE: Peltoraunio, lk -

MAANOMISTAJA v. 1989: Oy Åminnegård Ab

KOHTeen KUVaus: Kohde sijaitsee Pohjan kirkosta noin 2.5 km kaakkoon, ja Sjöängistä Åminnen kartanoon johtavasta kylätiestä länteen. Raunio on länteen viettävän loivahkon rinteiden alaosassa ja kuuselle istutetun vanhan peltoalueen vieressä. Raunion ja pellon välissä on matala, lähes umpeen kasvanut pelto-oja.

Raunion sijainnin ja rakenteen perusteella pidän todennäköisenä, että kyseessä on historiallisen ajan peltoraunio.

C) POHJA ÅMINNE ESTBÖLEBERGET

pk 2014 04 Pohja

x 6663 42

y 2474 78

KUNTA: Pohja

KYLÄ: Åminne

TILA: Nordcenter Development

NIMI: Estböleberget

KOHDE: Historiallisen ajan raunioita ja kiviaitaa

MAANOMISTAJA v. 1989: Oy Åminnegård Ab

KOHTEN KUVAUS: Kohde sijaitsee noin 1.2 km lounaaseen Åminnen kartanosta ja satakunta metriä itään Pojovikenin itärannasta. Rauniot ja kiviaidat ovat vanhan peltoalueen, nyt jo vanhaa kuusikkoa kasvavan alueen reunamilla. Kohteen itäpuolella kalliio nousee varsin jyrkästi ja erityisesti sen korkeimmilla kohdilla on kalliopaljastumia.

Raunioiden ja kiviaitojen sijainnin ja rakenteen perusteella pidän todennäköisenä, että kyseessä on varsin myöhäiselle historialliselle ajalle ajoittuvat kivilatomukset.

YHTEENVETO

Inventoinnissa löydettiin alueelta useita kivilatomuksia, mutta niiden voitiin todeta olevan peräisin varsin myöhäiseltä historialliselta ajalta (pelto-/kaskiraunioita, kiviaitoja, tienrakentamisen ja ojankaivuun yhteydessä syntyneitä kivi-röykkiöitä), jotka liittyvät myöhäiseen maankäyttöön.

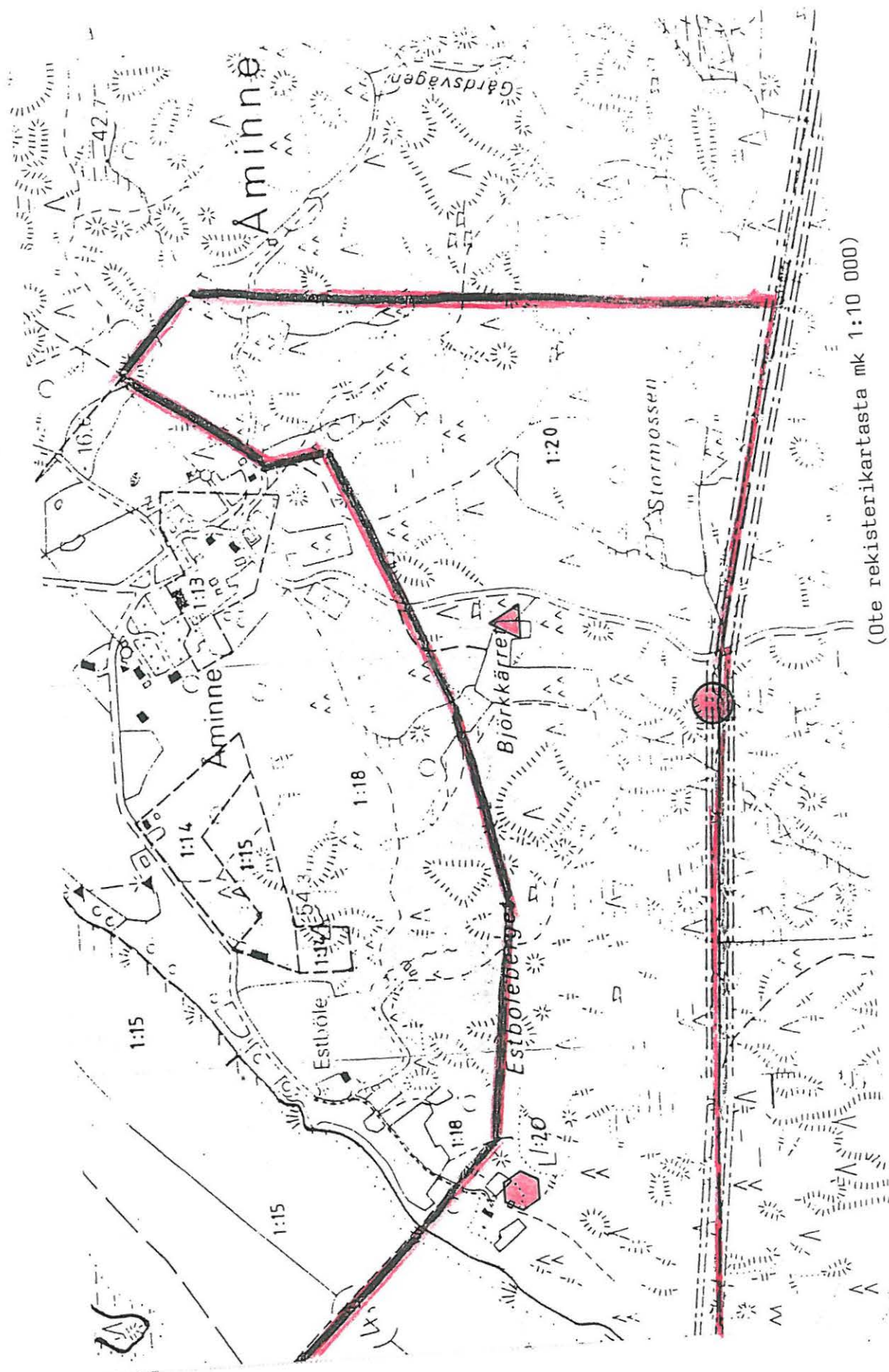
Alueelta aiemmin tunnettu esihistoriallinen kiviröykkiö dokumentoitiin. Lisäksi se merkittiin maastoon rajaamalla se kirjaskävisellä teippinauhalla, joka kiinnitettiin maahan lyötyihin metrin korkuisiin puupaaluihin, jotka sijoitettiin noin viiden metrin päähän röykkiön reunoista.

Mikäli alueen maankäytössä otetaan huomioon em. raja-
aus ei nyt inventoidun alueen maankäytölle tehdyn maastoselvityksen perusteella ole mielestäni muilta osin estettä. On kuitenkin mahdollista, että alueelta löytyy vielä aiemmin tuntemattomia kohteita, koska maasto oli paikoitellen hankalaa inventoitavaa ja ko. kaltaiset hautalatomukset erittäin vaikeasti tällaisissa olosuhteissa havaittavissa. Stig Nordmanin mukaan alueella on mahdollisia raunioita, mutta niitä ei nyt hakkuutähteiden joukosta löytynyt, joten en voinut hänen havaintoaan varmistaa.

Helsinki 28.3.1990

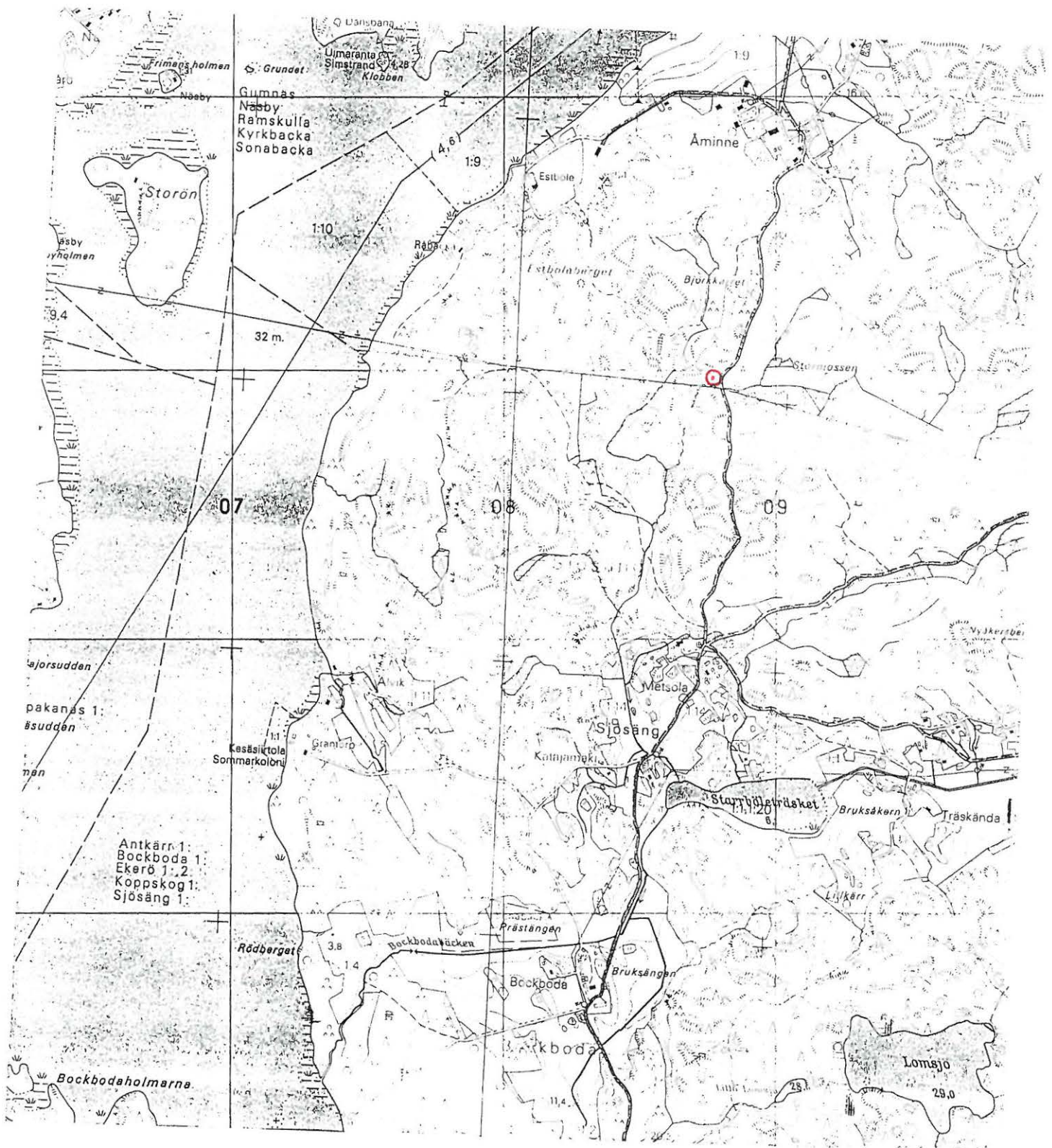

Hannu Poutiainen

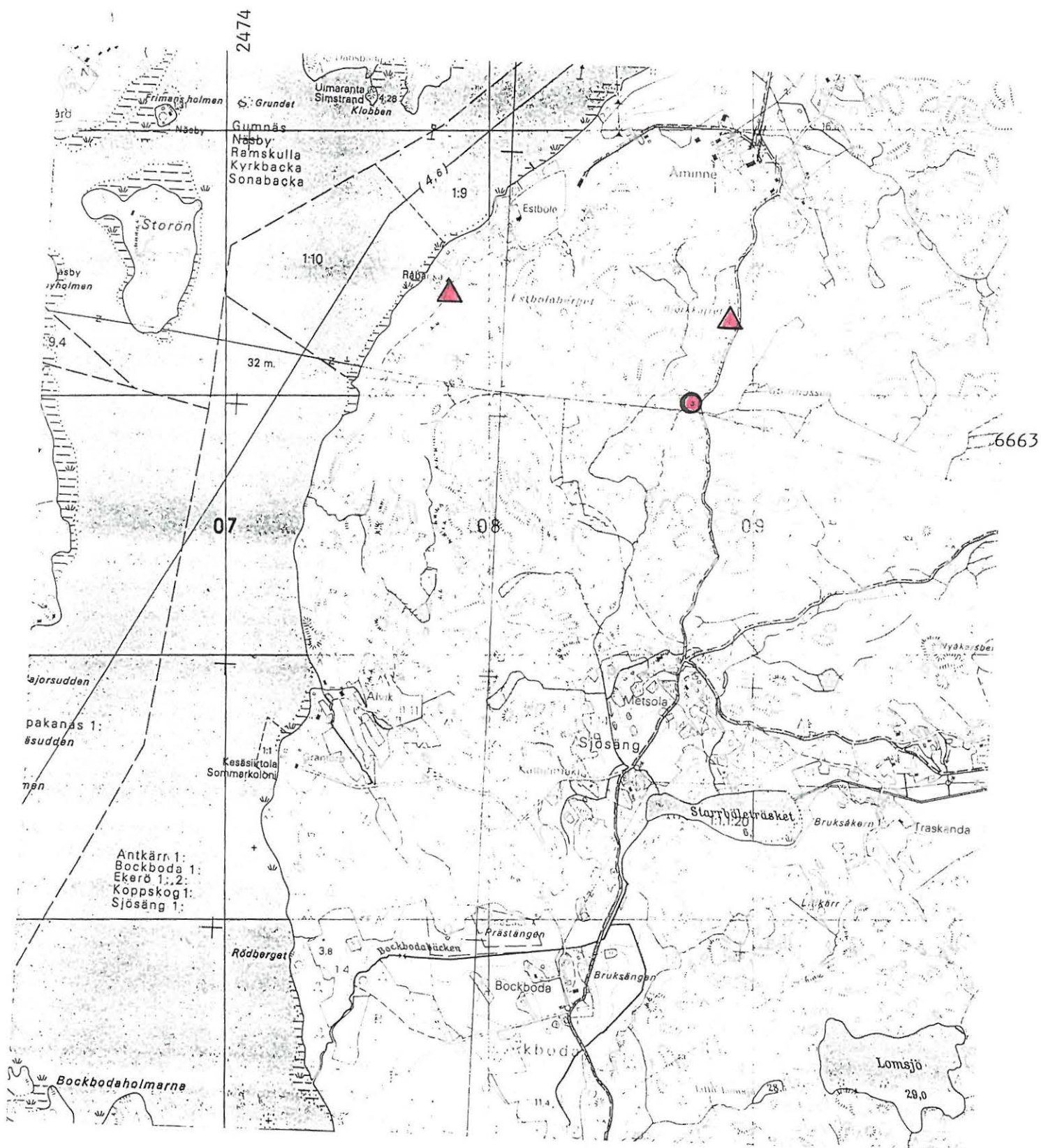
(Ote rekisterikartasta mk 1:10 000)

- Pohja Aminne Stormossen
- Pohja Aminne Björkkärret
- Pohja Aminne Estböleberget
- Inventoidun alueen raja

⊙ Røykkiö

Ote peruskartasta 2014 05 Pohja 1982

Ote peruskartasta 2014 05 Pohja 1982

ARKEOLOGINEN INVENTOINTI POHJAN KUNNASSA ÄMINNEN KARTANON
ALUEELLA v.1989
Alustava raportti

Pohjan kunnassa mm. Sjösängin ja Äminnen kylistä tunnetaan useita esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, erityisesti kivi-röykkiöitä, joista ainakin osa on rautakautisia. Yksi tällainen sijaitsee myös tämän inventoinnin kohteena olleella alueella; koska oli mahdollista, että muinaisjäännöksiä olisi alueella useampiakin, alueen arkeologista inventointia pidettiin aiheellisenä ennen Oy Nordcenter Development AB:n suunnitteleman golfkentän laajennustöiden aloittamista.

Inventoinnissa löydettiin alueelta useita kivilatomuksia, mutta niiden voitiin todeta olevan peräisin historialliselta ajalta (pelto-/kaskiraunioita, kiviaitoja, tienrakentamisen ja ojan-kaivuun yhteydessä syntyneitä kiviröykkiöitä), jotka liittyvät varsin myöhäiseen maankäyttöön.

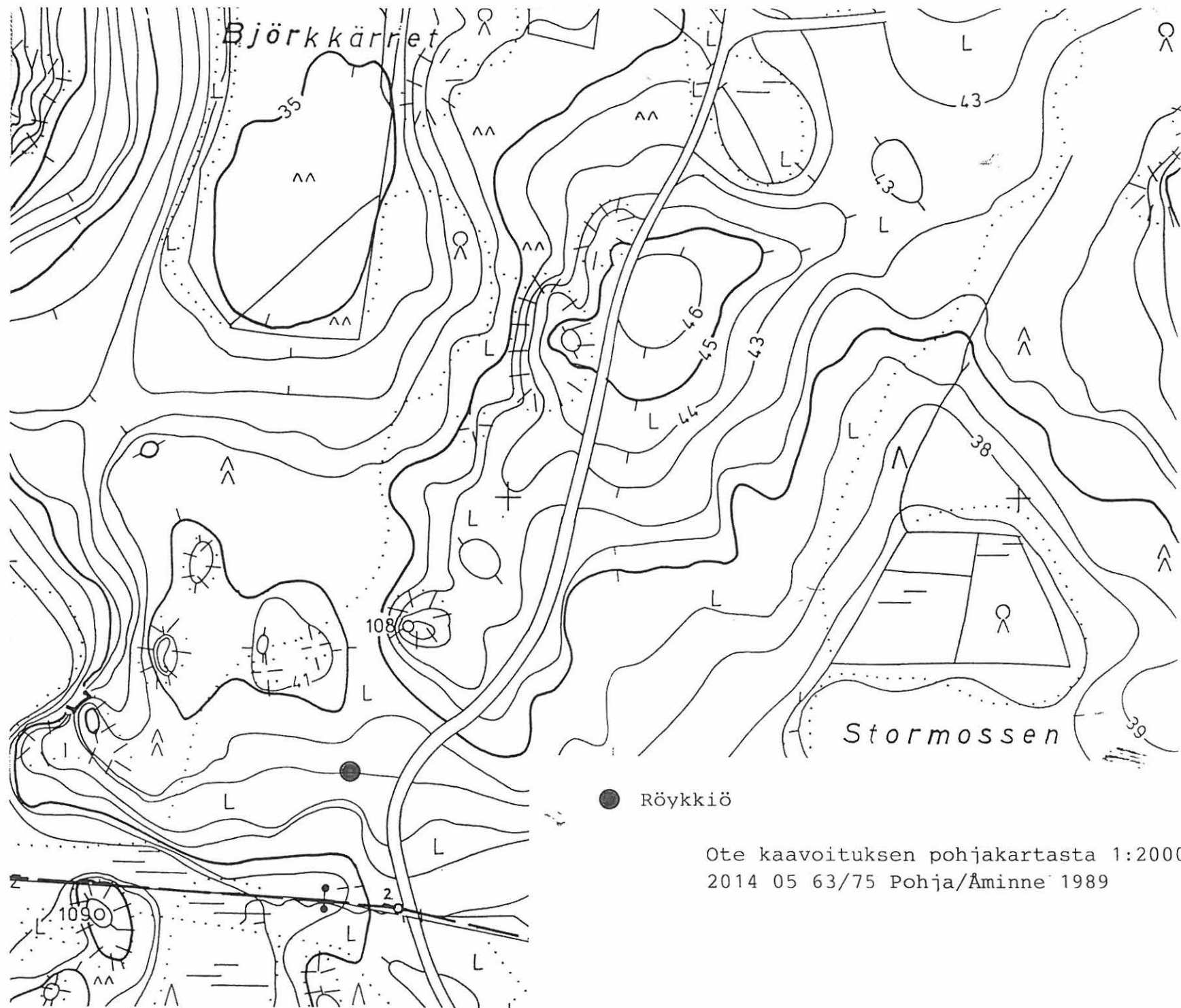
Alueelta tunnettu esihistoriallinen kiviröykkiö merkittiin maastoon rajaamalla se kirkasvärisellä teippinauhalla, joka kiinnitettiin maahan lyötyihin metrin korkuisiin puupaaluihin, jotka sijoitettiin noin viiden metrin päähän röykkiön raunoista. Työ suoritettiin yhdessä Oy Nordcenter Development AB:n kiinteistöhoitajan Rainer Westerlundin kanssa. Ko. röykkiön sijainti selviää oheisista karttaliitteistä (liitteet 1. ja 2.) ja sen koordinaatit ovat: x 6663 06 y 2475 72 z 35 - 37.5.

Mikäli alueen maankäytössä otetaan huomioon em. raja-
aus ei nyt inventoidun alueen maankäytölle tehdyn maastotutkimuksen perusteella ole mielestänni muilta osin estettä.

Helsinki 6.11.1989

Hannu Poutiainen

Ote kaavoituksen pohjakartasta 1:2000
2014 05 63/75 Pohja/Aminne 1989

